Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

LAUSUNTO 12.10.2022

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö HE 164/2022 vp

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI MAATALOUDEN RAKENNETUISTA ANNETUN LAIN, POROTALOUDEN JA LUONTAISELINKEINOJEN RAKENNETUISTA ANNETUN LAIN JA KOLTTALAIN SEKÄ ERÄIDEN NIIHIN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua maatalouden rakennetuista ym. annettujen lakien muuntamisesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Maatalouden rakennetukilakiin esitettään pääosin kannatettavia muutoksia. Näitä ovat mm. investoinnin kyseessä ollessa toimenpiteen aloittamineni omalla riskillä hakemuksen jättämisen jälkeen ennen päätöksen saamista ja nuoren viljelijän aloitustukeen tulisi uudeksi tukimuodoksi tuleva valtiontakaus avustuksen ja korkotuen rinnalle. Jälkimmäinen muutos on tarpeen osassa sukupolvenvaihdoksia ja antaa mahdollisuuden toteuttaa maatalouden sukupolvenvaihdoksia, kun kyseessä ei ole perheen sisällä tapahtuvasta tilakaupasta. Nykyisessä toimintaympäristössä korkotukilainojen pitäminen mukana sekä sukupolvenvaihdosten rahoituksessa että rakennusinvestoinneissa voi tulevina vuosina osoittautua erittäin tärkeäksi tekijäksi kokonaisuudessa. Valtiontakausten kohteena olevien lainojen pääoman enintään 240 milj. euroon nykyisen 110 milj. euron sijaan on myös tervetullut muutos nykyisessä toimintaympäristössä.

Lakiesitys pitää sisällään monia muutoksia, joiden osalta voidaan katsoa olevan huomattava tiedotustarve. Näitä ovat esimerkiksi aloitustuen maksamisen hakeminen viljelijän toimesta tai avustusmuotoisen investointituen maksamisen hakeminen vain sähköisesti

Esitykseen poistaa tuen saajaa koskevista edellytyksistä ammattitaitovaatimus, jos kyseessä on ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävä investointi, maatilojen energiainvestointi tai eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävä investointi, voi suhtautua monella tapaa. Toisaalta vähenevää rakennetukea pitäisi kohdistaa entistä ammattitaitoisempaan maatalouden harjoittamiseen, mutta kokonaisuuden ja muutoksella saatavan hyödyn näkökulmasta MTK pitää esitystä hyvänä.

Lakiin ehdotetaan uutta 45a §, joka koskisi tuen palauttamista. Tämä lisäys ei saa johtaa tuenhakijan kannalta epäedulliseen lopputulokseen, jos palautus johtuu esimerkiksi viranomaisen virheellisestä tukipäätöksestä ja tuenhakija on toiminut (toteuttanut investoinnin) päätöksen ja viranomaisen neuvojen mukaan tai viljelijä olisi alkuperäisellä hakemuksella oikeutettu suurempaan kokonaistukeen kuin mitä

tosiasiallisesti on tilanne tuen palauttamisen jälkeen. Viljelijän ei voi olettaa tietävän päätöksen taustalla olevia kaikkia hallinnollisia prosesseja tai tuen määrään tai erittelyyn vaikuttavia tekijöitä etenkään silloin, kun niitä ei eritellä tai perustella itse tukipäätöksessä. Edellä mainitut huomiot koskevat myös pykälää 46.

Esityksessä tietojen antamisvelvollisuutta seurantaa varten laajennettaisiin siten, että tuen saajalta olisi oikeus saada tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot. Tältä osin tietojen toimittaminen tulee tehdä mahdollisimman yksinkertaiseksi, jotta se ei lisää merkittävästi viljelijöiden työmäärää.

Lopuksi MTK haluaa ilmaista huolensa Suomen CAP-strategian luonnoksen komissiolle lähettämisen jälkeen toimintaympäristössä tapahtuneissa muutoksissa, joilla on vaikutuksia myös maatalouteen sukupolvenvaihdosten ja investointien osalta. Yleisesti ottaen nämä muutokset vaikuttavat erityisesti yritystoiminnan mahdollisuuksiin Itä-Suomessa. Kun lisäksi huomioidaan jo tapahtunut maataloustuotannon alueellinen siirtyminen, jota tapahtuneet muutokset voivat entisestään vahvistaa, tulisi maataloustuotannon turvaaminen alueellisesti huomioida käytettävissä olevin lainsäädännön keinoin.

Helsingissä 12.10.2022.
MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö